

О.М. Куракін

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 340.1

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Зроблено спробу довести, що науковий аналіз правового регулювання, саме з позицій розкриття змісту його функцій, надає змогу об'єктивного визначення його специфічного функціонального призначення як системи підпорядкованих і взаємодіючих категорій та явищ, що забезпечують правовий вплив на суспільство.

Ключові слова: функція, правове регулювання, призначення, суспільні відносини, динаміка.

Постановка проблеми. Функціональний підхід у дослідженнях державно-правових явищ, на думку автора, дає змогу найповніше дослідити їх сутність та соціальне призначення. Відповідний аналіз одного з центральних інститутів загальної теорії права – нормативного регулювання, веде до розкриття його сутності та соціального призначення, що тісно пов'язане з його ефективністю, виходячи з визнання важливості та соціальної цінності права.

Перед тим як звернутися до розгляду прояву функцій нормативного регулювання в системі впливу на суспільні відносини, на наш погляд, буде доцільним встановити співвідношення понять «функція», «функція управління», «функція держави», «функція державних органів», «функція органу управління».

Термін «функція» має багато значень. Найбільш розповсюдженим є тлумачення, пов'язане з визначенням призначення, ролі установи, посадової чи фізичної особи, явища або предмета. Вживається він в якості поняття, яке синонімічне поняттям «робота», «завдання».

Різні підходи до визначення терміна «функція» зумовлені перш за все специфікою галузей його застосування. Разом з тим, коли мова йде про функції правового регулювання, необхідна глибока визначеність у вживанні цього терміна.

В іноземній науковій літературі також немає чіткого розмежування між поняттями «функція», «функція підприємства», «функція управління підприємством», «функція організації підприємства» та ін.

Відомий французький економіст Дж. Обер Кріє визначав соціальну функцію підприємства, функцію-мету, функцію-завдання, функцію-операцію, як різновиди діяльності; він відокремлював головні (важливіші) та додаткові функції [6, с. 13–23].

У дослідженнях процесу управління, також немає єдності у розумінні функцій та їх класифікації. Терміном «функція» визначаються поняття «завдання», «компетенція», «принцип», і навіть «право». Відсутність однаковості в поглядах на таке важливе питання свідчить про певну прогали-

ну не тільки теорії і практики управління, а й загальної теорії права.

Крім вказаного, наприклад, В.Г. Афанасьєв називає функціями операції та дії, які складають стадії управлінського циклу, що у своїй сукупності становлять його зміст. До них він відносить: вироблення та прийняття рішення, організацію, регулювання, коригування, облік та контроль [1, с. 116].

У свою чергу, Г.Х. Попов, зазначаючи складність тлумачення проблеми функції, вважає можливим говорити про функції з позицій «будь-якого керівництва», з позицій «об'єкта процесу». На його думку, необхідна розробка комплексного підходу до складання «узагальненої моделі функції будь-якого процесу» на підставі синтезу всіх точок зору. Різновиди діяльності в системі державних органів він також називає функціями і вважає, що їх групування залежить від напрямку відповідного аналізу [10, с. 49].

Відомо, що перехід від загального поняття «функції» (робота, діяльність) до визначення діяльності з управління в конкретній системі вимагає враховувати, чим управляють, хто управляє і з якою метою. Управління передбачає врахування специфіки його об'єктів і, відповідно, суб'єктів, а також засобів і методів їх діяльності.

У теорії держави і права поняття «функція» ставиться в залежність від змісту і сфери конкретного різновиду юридичної діяльності. Функція управління взагалі одержує зміст конкретного організму – його системи, окремих її часток. Здійснення впливу на все суспільство, окремі галузі соціального життя визначає головну функцію державного апарату [2, с. 6]. Соціальне регулювання реалізується у процесі специфічної суспільної діяльності, яка складається з функцій з управління або функцій управління.

Отже, поняття «функція» має досить різноманітне і навіть суперечливе значення. Воно запозичене з інших наук, хоча і має специфічне призначення та зміст. Цей термін походить від латинського слова «function», що означає здійснення, виконання. Лейбніц ввів у науковий обіг поняття функції, як філософської категорії, що полягає у співвідношення двох груп об'єктів, в якому зміна одного з них веде до зміни іншого, або визначається способом дії категорії, елемента системи, спрямованого на досягнення певного ефекту.

Перший аспект такого визначення робить акцент на тому, що функція характеризує співвідношення між певними елементами, а в другий – означає дію, що має певний результат [8, с. 72].

Ця відмінність філософського розуміння функцій вплинула на визначення функцій права взагалі та функцій правового регулювання зокрема.

Юридичний зміст категорії «функція» має подвійний, але внутрішньо узгоджений зміст: по-перше, це роль, яку виконує право або певний правовий інститут; по-друге – конкретні напрямки правового регулювання (впливу) на поведінку суб'єктів [13, с. 267].

Цінність даної категорії полягає у визначенні реальних дій суб'єктів щодо реалізації цілей правового регулювання, а також у з'ясуванні залежностей між нормами права, правовідносинами, нормативними актами та іншими правовими явищами. Тому складається уявлення про функціонування права, що було ґрунтовно досліджено В.Н. Синюковим, як взаємо-

дію, вплив, дію права (в тому числі – в яких межах, формах, за допомогою яких методів) на різні соціальні зміни [14, с. 155].

Науковий розгляд динамічного аспекту нормативного впливу виокремлює його функціональну особливість та створює теоретичний інструментарій для виявлення негативних для правового регулювання галузей суспільних відносин.

Проте далеко не всі суспільні відносини можуть і повинні регулюватися правом та функціонально пов'язуватися з ним. Надмірне втручання держави і права в суспільне життя тягне спрощення його власних саморегуляційних механізмів, наслідком чого є, наприклад, нерозвиненість інститутів громадянського суспільства, як результат відповідних державно-регулюючих процесів, що заважають його повноцінному розвитку.

У цьому плані доцільно згадати про те, що наша країна вже має сумний досвід перебільшеного значення правового регулювання. В епоху адміністративно-командної системи держава за допомогою права жорстко втручалася в регулювання всіх сфер суспільного і духовного життя, включаючи ідеологію, освіту, культуру. Причому це робилося шляхом примусу, хоч у лозунговому вигляді на перше місце і ставилося переконання.

Крім цього, функціональне поєднання права із законом, суспільства з державою призвело до нерозвиненості юридичних механізмів, що покликані забезпечувати вплив суспільства на державу і захист від зловживань та бездіяльності влади, до відсутності ефективної системи контролю суспільства за державною владою, а саме ці питання є першочерговими під час розбудови правової держави.

Вітчизняна правова наука донедавна характеризувалася визнанням та погодженням з думкою про широкі соціальні можливості права, про активну творчу роль у створенні нових суспільних відносин, коли з фактом прийняття державою того чи іншого акта пов'язувалися сподівання на вирішення багатьох проблем у суспільстві. Таке ставлення до нормативного регулювання у працях окремих дослідників отримало назву «правовий ідеалізм» [5, с. 33]. Хоча, слід зазначити, що ідея про високу соціальну цінність права в цілому вірна, але не дає об'єктивних підстав для висновку про такі широкі його функції в організації суспільних відносин.

З іншого боку, сучасна вітчизняна тенденція до збільшення кількісного показника «паперового», декларованого законодавства не завжди відображає реальний механізм функціонування права, що також є наслідком нехтування проблеми функцій правового регулювання, хоча у найбільш загальному вигляді «функція права» й визначається як «зумовлений соціальним призначенням права напрямок його впливу на суспільні відносини» [13, с. 267].

Розгляд цих аспектів, у межах окремо взятої галузі права, у свою чергу, дає підстави виділяти ще один аспект поняття функції, який не охоплений наведеним вище визначенням і має досліджуватися в межах функціонального призначення права – міжгалузеві функціональні зв'язки.

Широка інтерпретація функцій правового регулювання виходить з того, що право, його галузі визначаються як елементи не однієї, а кількох су-

спільних систем (наприклад, суспільство, політична система, сфера суспільного життя, сім'я тощо). Проте у правовій науці переважає інший науковий погляд на функції права. Як правило, вчені виділяють регулятивну та охоронну функції права (С.С. Алексєєв, А.М. Васильєв, В.Н. Синюков, В.В. Копейчиков, Л.С. Явич).

Така класифікація функцій, на нашу думку, є недостатньою для висвітлення соціального призначення права, хоча не втрачає своєї важливості для пізнання специфіки регулюючого впливу окремих правових норм, інститутів, галузей права на суспільні відносини.

Цей підхід відповідає періоду розвитку юридичної науки, який характеризується дослідженням переважно внутрішньоправових проблем і обмежується нормативною теорією права, залишаючи поза увагою проблеми соціальної дії права, його реального впливу на суспільні відносини. За таких умов виникла потреба у поглибленому пізнанні функцій правового регулювання, а це, в свою чергу, зумовило перехід від їх формальної класифікації до змістовної.

Функцію можна розглядати і як зовнішній прояв властивостей певного об'єкта в даній системі відносин [17, с. 103]. Іншими словами, функції відображають напрямки зворотної дії права на суспільні відносини, а показником їх реалізації слугують економічні, соціальні, політичні, ідеологічні наслідки, які настають завдяки дії права.

Радянські правознавці, у свою чергу, висували тези про зв'язок правових функцій з функціями держави, але такий зв'язок був одностороннім. «Функції права є невід'ємними від функцій держави, разом вони утворюють органічну єдність» [16, с. 78]. Підкреслювалося, що «право є ніщо без апарату, здатного примушувати дотримуватися норм права» [4, с. 99], проте, співвідношення права і держави завжди було на користь останньої. Право не розглядалося як самостійна цінність, що зменшує його роль у житті суспільства. Право з його специфічними властивостями засобу впливу на поведінку людей (нормативність, обов'язковість, визначеність приписів) здійснює прямий і безпосередній вплив на різні сфери людської діяльності, сприяє досягненню соціально корисних цілей.

Відповідно, право є соціальною цінністю і виконує самостійні функції в суспільстві, які дають уявлення про основні напрямки впливу правового регулювання на державно-правову, суспільно-правову дійсність, маючи при цьому тісний зв'язок із державою.

Але характеристики функцій правового регулювання, на нашу думку, втрачать повноту без врахування таких положень, спроби розглянути які вже здійснювалися окремими фахівцями:

- право є надбудовною формою матеріальних суспільних відносин, тому визначається матеріальними умовами життя суспільства. Зміна цих умов тягне за собою перетворення його функцій. Тому функції права є похідними від системи суспільних відносин, що набувають правової форми, хоч і залежать від специфічних властивостей і змісту самого права;

- право зумовлюється свідомо-вольовою діяльністю людей, що спрямована на забезпечення та охорону особистості, соціальних груп, класів,

досягнення загальних цілей, соціального розвитку. В такому розумінні правове регулювання пов'язане із вирішенням завдань, які ставить перед ним суспільне життя на певному етапі історичного розвитку;

- право виступає в якості одного з елементів соціальної системи, що здійснюють значний вплив на всі її складові [11, с. 36].

Отже, вказані підстави створюють необхідні умови дослідження функцій правового регулювання в єдиній системі соціального управління та в нерозривному зв'язку з об'єктивними факторами суспільного розвитку.

Право має самостійне значення в житті суспільства і виконує свої функції за допомогою методів та засобів, що відповідають його властивостям, відповідно основні види суспільних відносин можна розглядати в якості підстав класифікації функцій правового регулювання, завдяки вивченню яких можна здійснити спробу проаналізувати соціальну дію права.

Оскільки, з одного боку, правове регулювання здійснюється в одному системному утворенні – суспільстві, а з іншого – воно саме є системою підпорядкованих елементів, то можна вести мову про наявність двох рівнів функцій правового регулювання: зовнішні (загальносоціального характеру, визначають зміст загальнорегулятивного впливу на суспільство) та внутрішні функції (напрями правового впливу на суспільні відносини).

Правова система повинна бути інструментом інтеграції елементів політичної системи, зміцнення зв'язків між ними, слугувати юридичною підставою діяльності громадських організацій, базою безпосередньої демократії [3, с. 68–69]. Саме з цих позицій слід оцінювати соціальну значимість та ефективність правового регулювання, перевагу того чи іншого методу регулювання. Це означає, що правова система може успішно виконувати в суспільстві завдання не лише щодо зміцнення правопорядку, але й ефективно забезпечувати інші завдання.

До сучасних функцій права належить, окрім мотиваційної складової, збереження та забезпечення нормального функціонування соціуму. Відповідно, важливе значення серед функцій правового регулювання має регулятивна.

Одним з основних призначень правового регулювання в суспільстві є вплив права на суспільні відносини шляхом закріплення найбільш вигідних варіантів соціальних зв'язків, які відповідають інтересам суспільства чи певної особи. В даному випадку метою є за допомогою права обрати зі всіх об'єктивно можливих варіантів суспільних відносин такий, що є найдоцільнішим, відповідає інтересам суспільного розвитку. Основна юридична властивість закріплення типового варіанта суспільних відносин полягає в тому, що будь-яка правова норма одночасно містить вказівку на вид і міру поведінки кожної зі сторін. У нормі права по-різному визначається статус суб'єктів: одному надаються повноваження і гарантії сприяння в їх реалізації, на іншого покладається юридичний обов'язок з попередженням про несприятливі наслідки у випадку його невиконання.

Для права є характерним і те, що важливе місце в ньому відводиться нормативним приписам, які мають на меті спрямування і організацію діяльності людей для досягнення бажаних для них та суспільства наслідків. За допомогою правового регулювання можна не лише закріплювати, стабілі-

зувати, але й сприяти зміні та вдосконаленню існуючих відносин, а також створювати нові суспільні відносини.

Згадана функція відображена, наприклад, в інститутах трудового, адміністративного, цивільного права, що опосередковують господарські процеси в економіці, у правових інститутах. В основу динамічної функції покладаються правові норми, спрямовані на регулювання певних соціальних процесів.

Як відомо, правова система забезпечує регулювання не лише шляхом встановлення обов'язків, заборон і дозволів, але й шляхом створення позитивних передумов розвитку цивільно-правової активності. Основою регулювання виступає законодавча діяльність держави. Проте навіть найбільш розгалужене і досконале чинне законодавство не може охопити всю багатоманітність суспільних відносин. Стосовно регулювання в різних сферах людської діяльності завжди будуть виникати прогалини, колізії та нечіткості. Тому важливу роль у здійсненні динамічної функції виконує правозастосовча система. Правотворча діяльність не забезпечує вирішення проблем регулювання, а лише формує його головні принципи, створює загальні умови та передумови для конкретної регламентації. В остаточному вигляді правове регулювання відображається в тому масиві конкретних рішень, тягар відповідальності за які беруть на себе посадові особи та органи, які здійснюють правозастосовчу діяльність.

Окремі функції правового регулювання визначаються тим, що правовий вплив на суспільні відносини має на меті витіснення соціальних зв'язків і таких явищ, що гальмують суспільний розвиток. Такі напрямки нормативного впливу спираються на весь комплекс правових норм. Встановлення будь-якого правила поведінки, в тому числі і позитивного, містить у собі вимогу до суб'єктів діяти відповідно з цим правилом, що прийнято називати негативними функціями. Завданням правових норм в цьому випадку є не заборона, а вказівка на бажані варіанти дій.

Незважаючи на те, що негативна функція передбачає примус – встановлення заборони і санкцій за правопорушення, її зміст цим не вичерпується. Ця функція забезпечує також поновлення порушеного права в межах закону: притягненням до покарання; здійсненням правопоновлюючих дій, до вчинення яких примушується безпосередньо той, хто завдає збитки; наданням допомоги, яку держава та її органи здійснюють за власною ініціативою. Так, у сфері кримінально-процесуальних відносин негативна функція правового регулювання відображена в трьох типах реалізації відповідальності: у вигляді заходів правозабезпечувальних, правоохоронних і правопоновлюючих, до яких належить, зокрема, скасування незаконного вироку, відшкодування матеріальних і моральних збитків тощо [9, с. 83–84].

Важливу роль у впливі права на суспільство відіграє також охоронна функція, що визначається як напрям правового регулювання, спрямований на охорону суспільних та особистих інтересів й забезпечує неухильне виконання суб'єктами права вимог закону та покарання осіб, винних у вчиненні протиправних діянь.

У свою чергу, існує функція правового регулювання, що характеризує

сучасний етап його розвитку, пов'язаний з проголошенням верховенства прав і свобод людини та інтересів безпосередньої і представницької демократії – гуманістична. В умовах трансформації українського суспільства, поєднання розвитку демократії з відповідальністю, підвищення довіри населення до держави, роль цієї функції має постійно зростати.

Гуманістична функція сприяє формуванню та реалізації нормативно-правових актів на засадах загальнолюдських цінностей, міжнародних стандартів прав людини, створення умов і механізмів їх втілення в життя суспільства і держави. Таким чином, встановлюються позитивні правила поведінки, забезпечується координація соціальних взаємозв'язків суб'єктів права з метою розвитку таких відносин, які відповідають інтересам суспільства, держави і окремих громадян [7, с. 56].

З огляду на зазначену функцію, у правовому регулюванні вся увага має акцентуватися на правах людини як на найважливіших цінностях безпосередньо для самої людини. Окрім того, гуманістичний характер правового регулювання означає, що воно базується на високих моральних підвалинах, на повазі до прав людини, її гідності та честі.

З іншого боку, на відновлення незаконно порушених прав, примусове виконання невиконаних обов'язків спрямована відновлювальна функція правового регулювання, яка базується на позитивно-творчих засадах права і позитивних потенціях його суб'єктів. Саме в цій функції і виражаються динамічні властивості права, що знаходить своє відображення в усуненні або відшкодуванні негативних наслідків від вчинених правопорушень, передбачає заміну застарілих і малоефективних законів, що не відповідають потребам суспільного розвитку. При цьому важливо не займатися відновленням заради відновлення, оскільки стабільність є кращою, ніж зміни, тим більше зміни без особливої необхідності [15, с. 296]. У випадку зміни суспільних потреб, суспільству необхідне таке законодавство, яке б адекватно відображало ці потреби. Саме тоді виникає потреба у створенні нових законів, внесенні змін і доповнень до вже існуючих нормативно-правових актів.

Каральна функція правового регулювання спрямована на покарання правопорушника і запобігання новим правопорушенням, виражається у встановленні та гарантуванні державою заходів юридичного захисту та юридичної відповідальності, порядку їх покладання та виконання, має на меті витіснення шкідливих для суспільства відносин.

Не всі норми права дотримуються та виконуються добровільно, в силу внутрішнього переконання. Значна частина населення підкоряється вимогам правових норм лише тому, що за правом постає держава, яка підтримує загальні правила, які визнаються нею правовими. Державна охорона правових норм містить у собі легальний примус, організаційні, організаційно-технічні, виховні та превентивні (попереджувальні) заходи.

Саме можливість застосування заходів державного примусу створює режим соціальної захищеності, безпеки і законності в суспільстві.

Функції правового регулювання суспільних відносин – це свого роду «фокуси» дії права, вони об'єднують, синтезують численні шляхи, форми і способи правового впливу, відображаючи найсуттєвіші ознаки певного на-

прямку (регулятивного, охоронного) чи характеризуючи соціальну спрямованість дії права. Напрями впливу права являють собою зовнішні види його взаємозв'язку з суспільними відносинами, які, у свою чергу, виступають зовнішніми факторами стосовно функцій права. Зрозуміло, що такий поділ слід здійснювати дуже обережно. Насправді функції права і суспільні відносини взаємопов'язані і цей зв'язок взаємозалежний, багатогранний. Він здійснюється безперервно, так як будучи основними напрямками правового впливу, функції складаються з багатьох одиничних, конкретних правових явищ, які, перебуваючи безпосередньо в суспільних відносинах, постійно збагачуються, розвиваються, змінюються, набувають нових якостей. Це нове в сукупності утворює нові властивості правового регулювання та функцій, які воно виконує. Причому слід підкреслити, що саме сукупність, а не одинична властивість, здійснює вплив на зміну змісту права та його функцій [12, с. 119].

У реальному житті всі функції правового регулювання поєднуються між собою, забезпечуючи в сукупності єдиний, цілеспрямований процес правового впливу на різні галузі суспільних відносин. Кожна з функцій перебуває в стадії безперервної зміни. Одна з нових форм, що розвивається – стимулювання вибору оптимального варіанта поведінки. Новітні тенденції в нормативному регулюванні зумовлюють необхідність застосування нових форм впливу, подальший розвиток «правового інструментарію». Тому, як справедливо зазначає Р.О. Халфіна, по-новому повинні вирішуватися проблеми правового оформлення відносин у сфері управління, в господарській діяльності (наприклад, правильне визначення компетенції органів управління, посадових осіб, правове забезпечення матеріального та морального стимулювання) [18, с. 19].

Висновки. З наведеного вище можна зробити висновок про те, що функції правового регулювання – це найважливіші якісні характеристики, в яких відображається та конкретизується його соціальна сутність і призначення, розкриваються його мета та завдання щодо перетворення закріплених у законодавстві прав і свобод з потенційних можливостей на дійсність. Критерієм розмежування функцій єдиного процесу правового регулювання слугує їх соціально-юридична спрямованість та специфіка змісту кожної функції. Всі функції правового регулювання тісно пов'язані між собою, завдяки чому забезпечується найповніша ефективність дії права на поведінку конкретних суб'єктів та створення умов щодо функціонування суспільства як узгодженої соціальної системи.

Саме вищезгадані напрями впливу правового регулювання і характеризують його специфічне функціональне призначення як системи підпорядкованих і взаємодіючих категорій та явищ, що забезпечують правовий вплив на суспільство з метою його упорядкування та охорони найважливіших інтересів.

Бібліографічні посилання

1. *Афанасьев В.Г.* Общество: системность, познание и управление. – М., 1981.
2. *Горшенев В.М.* О разновидностях юридического процесса // Актуальные проблемы юридического процесса в общенародном государстве. – Ярославль, 1979. –

Вып. 1. – С. 4–7.

3. *Казимирчук В.П., Кудрявцев В.Н.* Современная социология права. – М., 1995.
4. *Ленин В.И.* Полное собрание сочинений. – Т. 33. – М., 1962.
5. *Матузов Н.И.* Правовой нигилизм и правовой идеализм как две стороны «одной медали» // Правоведение. – 1994. – № 2. – С. 32–36.
6. *Обер Крие Дж.* Управление предприятием. – М., 1973.
7. *Онїщенко Н.М.* Правова система: проблеми теорії : монографія. – К., 2002.
8. *Онопенко П.В.* Функції сучасної держави, її сутність, різновиди та тенденції розвитку // Держава і право : зб. наук. праць. – Вип. 7. – 2000. – С. 72–76.
9. *Петрухин И.Л.* Уголовно-процессуальное принуждение и свобода личности // Сов. государство и право. – 1984. – № 14. – С. 83–87.
10. *Попов Г.Х.* Методы управления социалистическим производством. – М., 1983.
11. *Мельник О.М.* Правове регулювання та шляхи підвищення його ефективності: дис... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Мельник О. М. – К., 2004.
12. *Радько Т.Н.* Методологические вопросы познания функций права. – Волгоград, 1974.
13. *Радько Т.Н.* Функции права // Общая теория права : курс лекций / под ред. В.К. Бабаева. – Нижний Новгород, 1993.
14. *Синюков В.Н.* Функции права // Теория государства и права : курс лекций. – М., 1997.
15. *Скакун О.Ф.* Теорія держави і права : підручник / пер. з рос. – Х., 2001.
16. Теория государства и права : учебник / под ред. А.М. Васильева. – М., 1983.
17. Філософія права : навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Данільяна. – К., 2002.
18. *Халфина Р.О.* Право как средство социального управления. – М., 1988.

Куракин А. Н. Теоретико-правовой анализ функционального назначения нормативного регулирования. Сделана попытка доказать, что научный анализ правового регулирования, именно с позиций раскрытия содержания его функций, предоставляет возможность определения его специфического функционального предназначения как системы упорядоченных и взаимодействующих категорий и явлений, обеспечивающих правовое воздействие на общество.

Ключевые слова: функция, правовое регулирование, предназначение, общественные отношения, динамика.

Kurakin O. M Theoretical-legal analysis of the functional purpose of normative regulation. A functional approach to research of state-legal phenomena, in the author's opinion, makes it possible for them to explore more fully the nature and social purpose. The appropriate analysis of one of the central institutions of the general theory of law – normative regulation, leads to the disclosure of its nature and social purpose, which is closely connected with its effectiveness, based on the recognition of the importance of social values of the law.

In the article the author attempts to prove that the scientific analysis of legal regulation, precisely the disclosure of the contents of its functions, allows to determine objectively its specific functional purpose as a system of interacting and subordinate categories and phenomena that make legal impact on society.

Functions of legal regulation - are the most important quality characteristics, which reflect social and specified its nature and purpose, disclosed its goals and objectives to transform enshrined in law the rights and freedoms of the potential opportunities into reality. The criterion for differentiation of functions of a single process regulation is their social and legal trends and specific content of each function. All the functions of legal regulation are closely linked, thus ensuring the most complete performance of the right to conduct certain business and creating conditions for the functioning of society as a coherent social system.

These directions of legal regulation influence characterize its specific functionality as a system of interacting and subordinate categories and phenomena that make legal impact on society with a view to streamlining and protection of important interests.

Keywords: function, legal regulation, the purpose, the social relations, dynamics.

Надійшла до редакції 20.02.2013